

VATAS-POSTI

Vatasten sukuseura ry

Jäsenlehti n:o 21, kevät 2021

Eeva Saura (6 vuotta) on tehnyt molemmat työt.

Kannen kuva: Lottaäiti Anna Vatanen tyttäriineen, miniöineen ja lapsenlapsensa kanssa.
 Kuva Lotta-Svärd -lehdestä no 18/1937.
 Sukukirjassamme sivulla 361 olevassa kuvassa on Tuupovaaran lottien johtokunta, ei Anna lottaperheineen. *Vatasesn perheen lotat*.
 Katso sivut 4-6.

Lottajärjestö Lotta Svärd perustettiin 1921 eli tasan 100 vuotta sitten.

Lehteä toimittaa Vatasten sukuseuran tiedotusryhmä: Jukka Hirvonen, Aino Kurvinen, Anneli Saarinen ja Kari Vatanen

Painopaikka: Saimaprint Oy

Kevätterveiset puheenjohtajalta

Kevät hiljaa hiipii luontoon, vaikka vielä tätä kirjoittaessani, 20.4., on yöpakkasia ainakin Joensuussa. Päivällä on todella lämmintä ja hienoa ilmaa nauttia ulkona liikkumisesta.

Korona meitä piinaa edelleen, mutta hieman valoa on nähtävissä tulevaisuudessa. Tartunnat ovat laskussa moniin muihin maihin verrattuna. Toivottavasti rokotukset saavat näkymättömän vihollisen nujerrettua. Saataisiin elomme palautumaan aikaisempiin uomiinsa. Sitä toivomme varmasti me kaikki.

Ei niin paljon pahaa, ettei ole hyvääkin: Koronan aikana on tainnut moni löytää Suomen maan ja sen tarjoamat mahdollisuudet. Moni on löytänyt itsestään multisormisuuden, moni on löytänyt kuntoilun ja sen hyvän vaikutuksen.

Ei tämä elämä ole aina hyvää näyttävä vaan koettelee meitä runsaastikin. Onko se hyvä, jos ihmiseltä menee ensin ulkonäkö ja sitten huononee näkö silmistäkin. Niin kävi minulle vuoden vaihteen aikoihin. Ottivat auton ajo-oikeuden pois ja Marjatta joutui kuljettajaksi. Oli meillä liian iso auto, liian pitkä ja liian leveä ja mitä muuta vielä lie ollut. Onneksi pääsin kaihileikkaukseen ja sain auton käyttöön luvan ainakin joksikin ajaksi.

Sain viime syksynä kuulolaitteet molempiin korviin. Kyllä niiden avulla kuulee paremmin, mutta ei niiden kehitys ole kaikkein parasta. Ainakin Marjatan sanomiset sotkee pahasti enkä ymmärrä kaikkea kuulemaani.

Ilmoista en ole kirjoittanut mitään, vaikka oli harvinaisen hyvä talvi. Onko monesti alkutalvesta ollut Vantaalla enemmän lunta kuin Lapissa? Lunta riitti koko maahan, paitsi Ahvenanmaalla taisi olla välillä huonommat hiihtokelit.

Olemme vaimoni kanssa maksaneet vastiketta Joensuun vanhassa kaupungissa jo vuoden.

Kyllä täällä on hiljaista, ei ole käynyt vieraita eikä me ole käyty kylässä missään. Jäänyt paljon vierailuvelkaa.

Vuosi sitten kirjoitin tekeväni viimeistä puheenjohtajan palstaa. Vielä mitä, taas sitä kirjoitetaan. Totta se on, että tulevaisuudesta on varmaa vain sen epävarmuus.

Sen voin kirjoittaa, että sukuseuran hallitus toivoo kovasti tilanteen paranevan. Koronan häviävän siten, että pääsemme juhlimaan ja pitämään sukukokousta Savonlinnaan syksyllä.

Sukukirjan varsinainen julkistaminen myöhästyy todella paljon. Kirja on käynyt kaupaksi todella kiitettävästi ja suurin osa kirjoista on löytänyt tiensä ostajille. Kiitoksia kaikille sukukirjan hankkineille.

Utta kirjaa tai kirjoja on toimihenkilöt jo ajatelleet. Minkälaisena se/ne toteutetaan, miten saadaan hyödynnettyä runsasta suvusta kerättyä uudempaa materiaalia? Kirja/kirjat koskisi lähinnä 1919 jälkeen syntyneitä henkilöitä.

Yksi työtä teettävä asia on kirjallisen luvan saaminen käyttöön sukuseuran jäseniltä.

Järjestetäänkö talkoot asian saamiseksi kuntoon? Onko sinulla tietojesi julkaisua koskeva lupa kunnossa, oletko avioitunut, onko lapsesi varttuneet jo niin vanhaksi, että tarvitsee oman ilmoituksen? Sinulla on varmasti tuttuja sukulaisia keneltä voisi tiedustella näistä talkoista ja tarpeellisuudesta?

Kirjaa toimittaneet haluaisivat nähdä joko pienempiä tai suurempia juttuja sukuseuramme jäseniltä. Myös valokuvat ovat kovasti kaivattuja. Käyttöä niille olisi lehdessämme ja tulevaisuudessa sukukirjassa. Eikä tarvitse pelätä kirjoittamaansa. Minun koneenikin tekee kirjoitusvirheitä paljon, mutta kyllä joku pahimmat korjaa kun vain muistaa pyytää.

Moneskohan kerta tämä on lopettaa

Sukujuhlia odottaen

Hyvää Kesää Teille toivottaen

Kyösti Vatanen (edelleen puheenjohtaja)

PIENI LOTTAMUISTELUS TUUPOVAARASTA

Lottien toiminta alkoi jo kansalaissodan aikana, jolloin suojeluskuntiin syntyi naisjaostoja. Lotta Svärd -järjestöstä tuli valtakunnallinen vuoteen 1921 mennessä. Satavuotisjuhlan aika on nyt käsillä.

Joensuuhun perustettiin ensimmäinen julkinen suojeluskunnan naisjaosto v. 1917, se lienee ollut maamme ensimmäinen. Tärkeänä vaikuttimena Pohjois-Karjalan naisten aktiivisuuteen oli rajan läheisyys ja myöskin pohjoiskarjalaisten suonissa virtaileva herkkä karjalainen veri aiheutti isänmaan rakkauden liekkiin leimahtamisen, kertoo lottien Valkoinen kirja vuodelta 1928.

Edellä mainitusta kirjasta luen, että Tuupovaarassa Koveron paikallisosastossa toimivat Maikki Määttänen (os. Vatanen, 1881-1965) ja Herajärven kylässä olivat johdossa mummoni Kaisa Meriläinen (os. Vatanen, 1876-1955) ja ukkini sisar Kaisa Mononen (os. Meriläinen, 1870-1947). Tuupovaaran osaston johdossa oli Konnunniemen emäntä Anna Vatanen (os. Könönen, 1874-1942).

Emäntien toimesta kerättiin ruoka- ja ompelutarvikkeita ja niinpä vapaussodan rintamalle voitiin lähettää ruokaa, kymmeniä pareja sukia ja lapasia, alusvaatteita ja sidetarvikkeita ompeluiltojen tuloksena. Myös pidettiin huolta emännyydestä Tuupovaaran kylän suojeluskunnan vartiopaikalla. Neiti Anna Vatanen (Lankinen, 1898-1980) siirtyi rintamalle Raasuliin ja sieltä Antreaan.

Itsenäistymisen ajan jälkeen naistoiminnalle oli ominaista halu toimia isänmaan hyväksi, päätehtävänä oli suojeluskunnan tukeminen monin eri tavoin. Lotat olivat ahkeria kuin muurahaiset. Pidettiin ompeluiltoja, toimittiin muonittajina eri tilaisuuksissa, varojen keräämiseksi järjestettiin iltamia. Löydän mummolle tulleesta kirjeestä 26.9.1922: "Viime sunnuntaina oli Kokinvaaran Pikkaraisessa lottien iltamat".

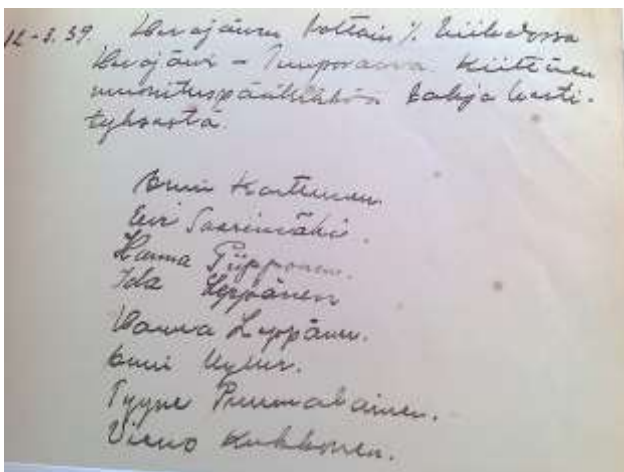
Talvisodan alkaessa oli kullanarvoinen asia, että Lotta Svärd -järjestö oli olemassa. Mummon vieraskirjasta (vuosilta 1939-1949) löytyy monia merkintöjä lottien ompeluilloista, prosenttihiihdotkin oli järjestetty 12.3.1939. Jatkosodan aikana kokoonnuttiin ompeluiltaan ensimmäisen kerran Laapotissa 12.1.1941 ja seuraavan kerran heti viikon kuluttua. Vaatteita ja leipomuksia kertyi rintamalle lähetettäväksi. Herajärven opettajan Eino Saarimäen rintamakirjeestä 5.9.1941 Jussi-sedälleni luen: "Tänne tuli illalla Tuupovaaran pappi ja toi toistasataa pakettia tuupovaaralaisille".

Jatkosodan alkaessa serkkuni Helvi Hyvärinen (Markkanen, 1923-2008) oli Laapotissa Kaisa-mummomme apulaisena. Helvi joutui jättämään pyykinpesun kesken, kun naapuritalta tuli isäni serkku Toini Meriläinen (Simola, 1914-2003) kertoen, että kutsu oli käynyt. Yhdessä tytöt kävelivät parinkymmenen kilometrin matkan Kattila-ahon koululle, jonne oli perustettu Rajajääkäri-komppania 44 (myöhemmin uudelleen organisoinnin jälkeen RjP 4). Helvi muisteli ensi

työtään Kattila-ahon koululla, se oli pullanpaisto lähestyvän juhannuksen kunniaksi.

Toini toimi muonituslottana alkuun Koveron lottien kanttiinissa Metonlouhella, myöhemmin rintamalla. Eräässä Laapottiin lähetetyssä kortissa jatkosodan ajalta hän kertoo: " Kun olimme rintamalle menossa Viipurin halki, pyysin kuljettajaa pysähtymään entisen kotini kohdalla. Kaikki oli sikin sokin, ovet auki porraskäytävään, sieppasin seinältä ryijyn ja niin jatkettiin matkaa." Tuota ryijyä Toini piti peitteenään lottakomennuksella ja yhä se hyväkuntoisena jälkipolven kesäasunnon seinällä harvinaisena muistona Toinin isän, toimittaja Juho Meriläisen Viipurin kodista.

Helvin lottataival kesti pari vuotta Rajajääkärikomppanian mukana vuoroin kenttäkeittiössä, vuoroin joukkosidontapaikalla rintamalinjojen läheisyydessä. Eräässä isälleni kirjoittamassa kirjeessä Helvi lähettää valokuvan: " Kanttiinitytöt, olemme 250 metrin päässä etulinjasta." Mummon vieraskirjassa on merkintöjä lomalta lähdestä. Helvi Hyvärinen: 11.10.1941 Syväri, 21.7.1942 Syväri RjP4, 15.10.1942 Äänislinna, 27.1.1943 Äänislinna.

Kaisa Meriläisen vieraskirjasta.

Helvi oli nuori, mutta omassa kodissaan tottunut riuskaan työntekoon pellolla ja navetassa ja mummon luona oppinut ison talouden pidon. Kirjassa Tuolla puolen Syvärin Antti Henttonen kertoo Helvin toimeliaisuudesta. Kun pysähdyttiin Aunuksen kyliin, lotat alustivat leipätaikinat taloista löytyneisiin tiinuihin. Hapanjuuri oli tiinuisia valmiina ja jauhot saatiin omasta huollosta. Kylän talojen uunit lämmitettiin ja kohta komppania sai tuoretta leipää.

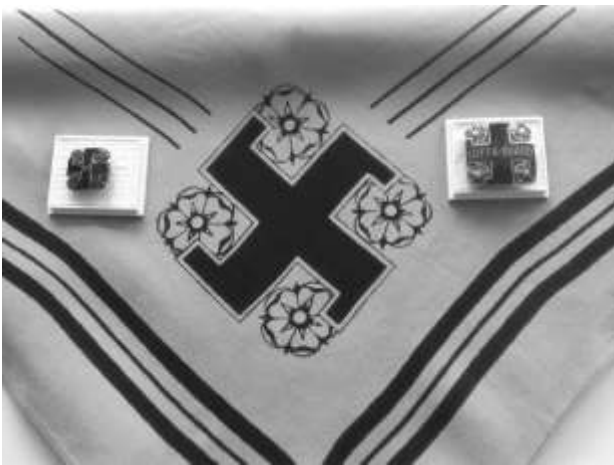
Toinen tarina on asemasodan ajalta. Syksystä 1941 kevääseen 1942 Helvi hoiti hevosten korsussa sotasaaliina saatua lehmää. Lehmä poiki keväällä kaksosvasikat, mutta lehmä itse joutui yllättäen oman tykistön uhriksi. Lähellä oleva raskas patteri ampui Pertjärven taistelujen aikana yhteislaukauksen. Laukausta säikähtänyt lehmä lyhyesti kuolleena maahan. Sota-ajan tarjoilu esikunnassa vieraillelle eversti Snellmanille oli seuraavanlainen: vasikanpaistia, maksapihvejä, juustomaitoa ja paahtokiisseliä.

Helvi Hyvärinen taluttamassa sotasaalislehmää hevosten korsuun.

Parikymmentä vuotta sitten vierailin Helvin luona. Hän antoi minulle lottien Valkoisen kirjan ja Lottaneulan. Paljastui, että neula oli Kaisa-mummomme neula. Hän oli antanut sen

Helville, kun Helvi oli valittanut Kattila-ahon koululle lähtiessään, ettei hänellä ole Lottaneulaa. Aika naarmuiselta neula näyttää, onhan se kulkenut tuulet ja tuiskut, Syvärit ja Äänislinnat. Mummo lahjoitti hopeisen 20-vuotismerkinsä äidilleni, joka oli samassa taloudessa miniänä. Hieman piilossa äiti merkkiä säilytti. Piilossa oli myös mummon lottahuivi, se löytyi mummon lipaston pohjapaperin alta. Piilo oli säilynyt koskemattomana 60 vuotta.

Kaisa Meriläisen lottahuivi, 20-vuotismerkki ja Lottaneula.

Piilotteluun oli syynsä. Sodan loputtua v. 1944 rauhannehtoihin kuului Lotta Svärd -järjestön lakkauttaminen. Olot maassa olivat epävakaa, pelättiin Suomen miehittämistä. Niinpä lottiakin kehoitettiin hävittämään pukunsa ja merkinsä.

Eräästä Tuupovaaran lottien kuvasta tunnistan myös Hilja-tätini lottapuvussaan, samoin Maikki Määttäsen tyttären Sirkan. Todellisesta lottapersoonasta loistavin esimerkki on Konnunniemen Pekan vaimo Anna Vatanen. Hän oli Tuupovaaran paikallisosaston puheenjohtaja 1924-1937. Hän ja hänen perheensä saavutti valtakunnallista huomiota, sillä vanhempien ohella samasta perheestä oli

mukana suojeluskunta- ja lottatyössä 3 poikaa, 7 tyttöä, 1 tyttären tytär ja 3 miniää. Tämä taisi olla epävirallinen Suomen ennätys. Lotta Svärd -lehdessä n:o 18 vuodelta 1937 on tuo kuuluisa kuva.

Vatasten lottaperheen kuvassa Annamajja Lankinen on pikkulotta. Tyttöosastoon (8-16-vuotiaat) hyväksytyt pikkulotat olivat oikeutettuja käyttämään lottapukua ja puvun kaulukseen kiinnitettiin pikkulottamerkki.

PIKKULOTTAIN "KULTAISET SANAT" kuuluivat näin:

Rakasta Jumalaa yli kaiken. Rakasta sekä palvele kotiasi ja isänmaatasi. Huomaa luonnon kauneudessa Luojan suuruus. Kunnioita mennyttä ja usko tulevaisuuteen. Ole hyvä. Suorita ilomielin velvollisuutesi. Älä lannistu vaikeuksissa. Ole hyvä toveri ja rehellinen ystävä. Noudata määräyksiä, alistu kuriin ja käytäydy moitteettomasti. Pikkulotta, elä lähimpiesi apuna, ympäristösi ilona, kasva kansallesi kunniaksi.

Hyviä ja ajankohtaisia ohjeita tähänkin aikaan yli 80 vuoden takaa!

Maija Rautava

Kyösti Vatanen – monena mies elässään

Sukuseuramme puheenjohtaja Kyösti on ollut harvinaisen aktiivinen henkilö koko elämänsä ajan. Työuran jälkeen hän on tehnyt 30-vuotisen uran järjestö- ja muussa vapaaehtoistoiminnassa. Ei voi kuin ihmetellä, miten ja miksi joku jaksaa touhuta, vaikka mitään pakkoa ei ole. Nyt hän on ilmoittanut lopettavansa sukuseuran puheenjohtajuuden seuraavassa vuosikokouksessa.

Juuret Tuupovaarassa

Kyösti syntyi Kiihtelysvaaran Uskalissa 1943. Uskaliin hänen isoisänsä Antti muutti vaimonsa Susannan o.s. Rätyn sekä heidän pienen tyttärensä kanssa vuonna 1908. Antti oli syntynyt Tuupovaarassa Konnunniemen kylällä Kakravaaran tilalla. Veljekset Antti, Juho ja Olli myivät osuutensa Kakravaarasta Ukko-Pekka Vataselle ja Antti muutti Uskalin Munamäkeen, Juho perheineen Kiteen Potoskavaaraan ja Olli Värtsilään. Antille ja Susannalle syntyi 10 lasta, joista kolme oli kuollut jo ennen Uskaliin muuttoa. Kyösti kertoo isovanhempiansa perhe-elämästä ja tietää ukkinsa olleen terveyden perikuva, joka ei ollut sairastanut aikuisiällä ollenkaan. Kuitenkin häneen iski Espanjan kuume 1918 ja hän menehtyi ensimmäiseen sairauteensa, Espanjan tautiinhan pahiten sairastuivat työikäiset miehet. Sanna jäi leskeksi kuuden lapsensa kanssa. Sitkeydellään ja peräänantamattomuudellaan hän hoiti ja kasvatti lapsensa ja saattoi heidät oman elämän alkuun. Kaikki lapset asuivat lähes koko elämänsä ajan muutaman kilometrin säteellä lapsuudenkodistaan. Perhe hoiti 13 vuotta postin kuljetuksen Uskaliin. Posti haettiin jalan, pyörällä tai hiihtämällä Huhtilammen Piipposesta, jonne oli matkaa kymmenkunta kilometriä. Postia kuljettivat lapset vuorotellen, ja usein Munamäen tuvassa istui isäntä postiaan odottamassa. Uskovaisella Sannalla oli muutamia henkiystäviä, joille sai kertoa huoliaan ja joilta sai voimaa jatkaa elämässä eteenpäin. Sanna asui samassa talossa kuolemaansa saakka vuoteen 1951, siis 45 vuotta.

Kyöstin isä, 1908 syntynyt Veikko, oli taitava seppä. Hän meni naimisiin Osuusliike Kauppa-Sampon myymälänhoitaja Anna Timosen kanssa ja he ostivat asuinpaikan Vihtakosken saaresta. Toimeentulo saatiin sepäntöiden lisäksi maata viljellen, hoidettiin myllyä, sahaa ja sota-aikana tehtiin pilkkeitä. Myllyn turpiini jauhoi sähköä ja antoi koko Kiihtelysvaaran ensimmäiset sähkövalot. Lapsia syntyi seitsemän, joista kaksi kuoli muutaman vuoden ikäisenä. Pienessä saaresta vanhemmilla varmasti oli huolta lasten turvallisuudesta, olihan toisella puolella Jänisjoen koski ja toisella puolella kanava. Vihtakosken voimalaitoksen valmistuttua perhe joutui muuttamaan kilometrin verran alavirtaan päin ja sinne uusi talo valmistui 1948.

Kuva: Keijo Kääriäinen

Jokelan pihapiiri 1960-luvulla.

Sen jälkeen Veikko toimi voimalaitoksen koneenhoitajana. Perheen pojat Reijo ja Matti asuivat koko elämänsä Uskalissa, tyttäret Ritva ja Raija muuttivat muualle. Kyösti lähti Uskalista Joensuuhun ja avioituttuaan muutti Savonlinnaan.

Kuva Uskalinkylän sivulta

Vatases Veikon pajan edustalla "sepän sällit"
Reijo ja Kyösti 1950 loppupuolella.

Antti Antinpoika Vatanen, Kyöstin setä, asettui asumaan pari kilometriä Vihtakoskesta alavirtaan joen toiselle puolelle. Siellä hän vaimonsa Lempin kanssa viljeli maata Rauhalan tilalla ja työskenteli myös voimalaitoksella. Rauhalan tyttäret Anja Saura ja Aino Kurvinen ovat Vatasten sukuseuran aktiiveja.

Neljännesvuosisadan työura vetureissa

Tästä se alkoi. Joensuun veturitalilla kesällä 1962...

Kyösti aloitti veturimiesuransa 1962 ja päätti sen 26 vuotta myöhemmin. Isä näytti sanomalehdestä ilmoitusta, jolla Rautatiet haki nuoria oppilaskouluunsa. Kyösti haki ja tuli valituksi ja niin työura rautateilla alkoi. Kyöstin veturimiehen päiväkirjat, 25 kappaletta, kattavat lähes koko hänen työuransa. Hän oli lämmittäjänä, koneapulaisena ja veturinkuljettajana useimmissa höyry- ja dieselveturityypeissä. Sähkövetureissa hän ei työskennellyt koska toimi Joensuussa ja Savonlinnassa, joissa ei ollut sähköistettyjä rataosia. Päiväkirjoista ilmenee, että höyryvetureiden käytön väheneminen ja niistä luopuminen tapahtui hiljalleen usean vuoden aikana. Höyry- ja dieselvetureita käytettiin myös samoissa junissa. Niitä voitiin käyttää yhtäaikaan kaksinvetoina raskaiden junien vedossa.

Maallikkona luulisi, että veturinkuljettajan työ on helppoa, istuu vain ohjaamossa ja antaa junan mennä. Totuus on kuitenkin toisenlainen, ainakin höyryveturien aikaan: Kyösti on laskenut heittäneensä höyryveturin tulipesään 736 kuutiota halkoja ja 367 tonnia hiiliä noin 10 vuodessa – ei ole ihme, että terveyden päälle tuollainen käy! Merkintöjensä mukaan Kyösti ehti tehdä töitä vetureissa 516615 kilometriä. Ja junan ohjaamossa näkee monia vaaratilanteita, ja onnettomuuksiinkin joutuu. Eräästä ns. läheltä-piti -tilanteesta Kyösti kertoo: "Kerran Parikkalasta kiskobussin, niin sanotun Lättähatun, ohjaamoon tuli herrasmies noin kymmenvuotiaan pojan kanssa ja kysyi, saisiko katsoa kun poika on ensi kertaa Lätän kyydissä. Sanoin että kiellettyähän se on mutta voihan sitä olla vaikka kyselemässä tuloaika. Ja sanoin että jos vaikka sora-auto tulee eteen tasoristeyksessä, niin otan etuoikeuden lähteä vilkkaasti. Herra kyseli, että sattuu ko sellaisia läheltä-piti -tilanteita monta. Varmaankin keskimäärin kerran reissussa, joskus ei yhtään, joskus useita. Mies naureskeli, että joo joo. Tultiin tasoristeykseen, kohtaan, jossa tie yhtyy rataan vasemmalta viistosta. Sieltä lähestyi pakettiauto aika vauhtia eikä varmasti nähnyt

meidän tuloa. Heitin jarrut päälle, en vislannut, koska ajattelin, että kun kuulee niin polkee jarrulle ja auto on varmasti alla. Auto ehti todella pienellä marginaalilla alta pois. Sanoin että näitä minä tarkoitin niillä läheltä piti - tilanteilla. Loppumatkaksi riitti ihmettelyä, miten ihmiset voivat ajaa noin ja miten tuollaisen voi kestää. Herra oli luullut minun laskeneen leikkiä!”

Kyösti ja Marjatta muuttivat vuonna 2020 Uskalista Joensuuhun veturitallien vieressä olevaan taloon; ympyrä on sulkeutunut.

Toinen ura järjestöissä ja muissa harrastuksissa

Kyöstin ansioluettelo yhdistysten hallituksissa, sihteerinä, rahastonhoitajana tai puheenjohtajana on todella pitkä, mainittakoon tässä muutamia:

- Kiihtelysvaaran Eteläiset kylät ry: hallituksen jäsen, puheenjohtaja
- Uskalin Kyläyhdistys ry: sihteeri, rahastonhoitaja
- Pohjois-Karjalan Kylät ry: hallituksen jäsen
- Maaseudun Sivistysliiton Joensuun Kulttuuriyhdistys ry: hallituksen jäsen
- Kiihtelysvaaran Sydänyhdistys ry: sihteeri
- Joensuun Kylät ry: sihteeri
- Tattikarnevaalit ry: rahastonhoitaja
- Vatasten sukuseura ry: puheenjohtaja

Yhdistysten toimesta ja aivan muutoin vapaaehtoisesti Kyösti on muiden aktiivisten tekijöiden kanssa ollut tekemässä monenlaisia hankkeita ja paljon on saatu aikaan. On tehty hoitosuunnitelmat kaikille Kiihtelysvaaran kylille ja hoidettu kylämaisemia, tehty laitureita, reittejä, muistomerkkejä, info- tauluja, kyläesittelyjä, rakennettu Uskalin kylätalo, jonka sanotaan olevan Suomen pienin kylätalo, järjestetty tapahtumia ja matkoja sekä paljon muuta. Tunnustuksiakin on saatu: Kiihtelysvaaran Eteläiset Kylät sai Pohjois-

Karjalan maakunnan vuoden kylä -tittelin 2006, Kyösti ja Marjatta saivat maakunnan kylätoimijan tunnustuksen ja arvokkaimman huomionosoituksen 2019 Marjatan kanssa Suomen Kylät ry:n nimetessä heidät Kylätoiminnan tiennäyttäjiksi. Palkittuja luonnehditaan palkinnon perusteluissa paikalliseksi tehokaksikoksi, joka on tehnyt vuosikymmenien ajan työtä kylien kehittämiseksi. On noissa puuhissa saanut lähteä kotoa lukemattomia kertoja! Mistä näin valtava innostus moniin harrastuksiin kumpuaa? Kyöstin sanojen mukaan ”Kun ei osaa sanoa ei, sitä paitsi, jonkunhan näitä on tehtävä”.

Runoa ja musiikkia

Kyösti tunnetaan taitavana sanankäyttäjänä. Hänen tilannekomiikkansa ja huumorinsa on osuvaa. Kerran tavatessaan sukulaispariskunnan hän lausahti: ”Olette näköjään keskustelleet”, miehellä näet oli käsi kipsattuna. Puhelahja on voinut olla rasisuskin, hän joutuu aina pitämään puheita, toimimaan kokouksissa puheenjohtajana tai muuten esiintymään. Hän käyttää esiintyessään usein runomuotoa, koko puheenvuoro saattaa olla riimitetty. Sukuseuramme sukujuhlassa Kuopiossa 2018 hän aloitti juhlan näin:

Olen sukuseuran puheenjohtaja Kyösti, joka tämän ensipuheenvuoron ryösti. Siksi pitää minun tähän esille nyt tulla, kun minun pitää juhlan juontajana olla.

Ensimmäisenä juhlamme avata pitää, siihen pitäisi ajatuksia päässäni itää. Hallituksemme avauksen minulle antoi, yksimielisesti sen tehtäväkseni kanto.

Muistan vielä minäkin kyllä sen verran, että juhlimassa olemme viidennen kerran. Seuramme toiminut on jo kahdeksan vuotta, toimijat uskovat, eikä ole seura ollut suotta.

Juhlissa on aina eri paikkakunnilla oltu, nyt on tänne Savon syvämeen asti tultu. Juhlamme on hyvä, Teitä näin paljon tullut, hyvä kun kalentereissanne on tyhjää ollut.

Kiihtelysvaaran pitäjäjuhlien aikana 2002 heräsi ajatus, että kiihtelysvaaralaisten kansanlaulujen esittämistä varten tarvitaan lauluryhmä. Perustettiin Eteläisten Kylien Esilaulajat ja ryhmä harjoitteli ja esiintyi aktiivisesti lähes kaksi vuosikymmentä. Kiihtelysvaaralaisia kansanlauluja tunnetaan yli 350. Esilaulajat opetteli yli 50 kansanlaulua ja toi kansanlauluja nykyaikaan tekemällä niihin uusia sanoituksia. Kyösti oli Esilaulajissa laulajana ja ryhmän sihteeri.

Kaiken takana on vaimo

Avioiduttuaan 1969 Marjatta ja Kyösti muuttivat Savonlinnaan. ”Kyllä oli vaikeata alkuun, kun menin naimisiin vieraan miehen kanssa, vieraalle paikkakunnalle ja vieraaseen

työhön. Ikävöin kovasti lapsuudenkotiini Nurmekseen ja sinne oli päästävä mahdollisimman usein”, Marjatta toteaa. Lapsia syntyi neljä: Mervi, Petri, Minna ja Timo. Lastenlapsia on kolme.

Ja ”naiset” muuttivat mäeltä ma 14.9.-70.

Kyösti oli jo työssä ollessaan viettänyt kaikki vapaapäivänsä veljiensä luona Uskalissa. Uskali tuli Marjatan ja Kyöstin pysyväksi asuinpaikaksi, kun he ostivat sieltä Kyöstin tädin talon. Marjatta reissasi viikonloppuisin Savonlinnasta Uskaliin eläkkeelle asti.

Kyösti riehui koko ajan kaikkialla monenlaisissa ristiäisissä. Ja Marjatta oli mukana kahvia ja ruokaa keittämässä, arpajaisia järjestämässä, siivoamassa... Menossa oltiin lähes joka päivä. Marjatta haaveili monesti päivistä, jolloin saisi olla kotona pyjama päällä ja vain lukea.

Koirastakin Marjatta haaveili, mutta Kyösti sanoi napakasti: ”Joko minä tai koira! Minä lähdän, jos koira tulee.” (Olisi kyllä voinut kokeilla...) Ja niin Marjatta oli koko ajan Kyöstin mukana kaikessa; he olivat tehokaksikko.

Nyt elämä on hiljentynyt. Marjatta ja Kyösti muuttivat Uskalista Joensuun keskustaan 33 neliömetrin asuntoon viime marraskuussa. Uskalin talon tyhjentäminen oli valtava urakka. Tavaraa oli varastoitu sinne monta vuosikymmentä. Kuvaavaa on, kun Mervi-tytär oli kysellyt: ”Onko muuten tallessa se minun yksi lukioaikainen piirrokseni?” – Tallessa oli! Tavaraa meni kierrätykseen ja kaatopaikalle. Satoja kirjoja Marjatta pani paperinkeräykseen ja vei kirjastoon halukkaille jaettavaksi. Pieneen Joensuun asuntoon piti harkiten valita tavarat. Kyöstillä on sielläkin työpöytä; kirjallisia hommia kun on vieläkin, vaikka hän on luopunut monista tehtävistä. Muutosta palautuminen on vielä kesken, sen verran iso urakka se oli. Uskalin talo on tyhjä ja myynnissä.

Päivät kuluvat nykyään leppoisasti. Joka päivä Marjatta ja Kyösti käyvät lenkillä. Lenkkeily ja ruokaremontti ovat lisänneet hyvää oloa ja auttaneet painonpudotuksessa. Kohta he voivat mennä piiloon seipään taakse! Marjatta on aina tykännyt lukemisesta, mutta muutto tappoi lukuhalut. Nuorempana hän teki käsitöitäkin. Tällä hetkellä Pisteestä pisteeseen -tehtävät virkistävät häntä. Jahka korona lakkaa kurittamasta, Marjatta ja Kyösti käyvät varmasti ahkerasti erilaisissa kulttuuri-tapahtumissa – niin kuin ennen vanhaan. Kesämökki Nurmeksessa Pielisen rannalla on rakas paikka molemmille. Siellä he varmasti tulevanakin kesänä viettävät paljon aikaa. Perheen lapsille paikka on myös tärkeä.

”Elämä on ollut värikästä”, Marjatta toteaa tyytyväisenä.

Liisa ja Matti Koponen

Sukujuhla ja sukukokous

lauantaina 18.9.2021

Spahotel Casinon ravintolassa Wanha Kasino
Kylpylaitoksentie 7, Savonlinna

Juhlan teema: Sukuseura 10 vuotta ja ensimmäinen Vatasten sukukirja

Ilmoittautuminen klo 10.30 alkaen, lounas klo 12 – 12.50

Klo 13 sukukokous

Klo 15 Sukujuhla: Musiikkia, 10-vuotishistoriikki, juhlapuhe, yhteislaulua

Klo 16.15 päiväkahvi

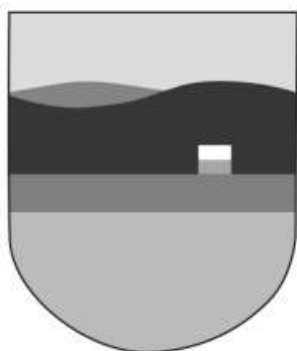
Juhlan jälkeen sukututkimustulosten esittelyä halukkaille ja sukuhaarojen tapaamisia

Ilmoittautumiset Sihteeri Matti Kuposelle 3.9. - 13.9.2021 puh. 040 5690491 tai sähköpostilla: matteus.koponen@gmail.com (tai Pekka K. Vataselle puh. 045 3231883, pekka.k.vatanen@viestilinja.fi)

Osallistumismaksu 40 €/henkilö (sisältää lounaan ja iltapäiväkahvit) sukuseuran tilille FI19 5047 0720 0361 48 tai paikan päällä. 4 – 12 -vuotiaat puoleen hintaan ja alle 4-vuotiaat ilmaiseksi

Lämpimästi tervetuloa!

Jos tapahtumaa joudutaan koronaepidemian takia siirtämään, siitä ilmoitetaan jäsenille kirjeellä, sukuseuran kotisivuilla www.vataset.fi ja Facebook-ryhmässä <https://www.facebook.com/groups/vatastensukuseura/>

Kokouskutsu

Vatasten sukuseura ry

Vatasten sukuseuran sukukokous pidetään
lauantaina 18.9.2021 klo 13.00
Spahotel Casinon Ravintola Wanhassa Kasinossa
Kylpylaitoksentie 7, Savonlinna.
Käsitellään sukuseuran sääntöjen mukaiset asiat.

Tervetuloa!

Vatasten sukuseuran hallitus

Näin pääset Spahotel Casinolle

Spahotel Casino ja Ravintola Wanha Kasino sijaitsevat Savonlinnan keskustassa noin puolen kilometrin kävelymatkan päässä Kauppatorilta, autolla noin kahden kilometrin päässä.

Junayhteys etelästä Helsingistä ja pohjoisesta päin Joensuusta Parikkalaan, josta taajamajuna- tai bussiyhteys Savonlinnaan. Syksyn juna-aikatauluja ei ole vielä julkaistu.

Kauppatorin rautatieasemalta on noin 300 m kävelymatkaa Wanhalle Kasinolle.

Majoittuminen Savonlinnassa

Spahotel Casino tarjoaa majoitusta seuraavilla hinnoilla: yhden hengen huone 95 €/vrk, kahden hengen huone 105 €/vrk. Puhelin 0293200200. Varaukset tehtävä viimeistään 11. syyskuuta.

Sokos Hotel Seurahuone, Kauppatori 4 – 6, puh. 010 7642200, on toinen mahdollinen majoituspaikka.

Jäsenmaksu

Jäsenmaksu vuodelle 2021: 20 € jäseneltä, lisäksi 5 € samassa taloudessa asuvalta perheenjäseneltä. (10 vuoden jäsenmaksun voi maksaa kymmenkertaisena.)

Vatasten sukuseura ry:n tili: Vaara-Karjalan Osuuspankki: FI19 5047 0720 0361 48
Ilmoitathan maksun yhteydessä viestikentässä: Jäsenmaksu 2021 sekä nimi- ja osoitetietosi.

VATASET -SUKUKIRJA 2, 3...???

Miten me linkitymme esivanhempiiimme? Sukukirja 1 -sukupolvet jäävät etäisiksi, jos meidän isovanhempamme, vanhempamme, me itse, lapsemme ja lastenlapsemme emme ole ketjussa mukana. Sukututkijat ovat tehneet valtavan työn jo tähän asti, niin olisi väärin jättää käyttämättä koottu aineisto. ISO KIITOS kaikille, jotka olette jo n. 10 vuoden aikana antaneet luvan/täyttäneet lomakkeen.

Yksi ehdotus on, että voisi julkaista sukuhaaroittain vihkosia: henkilön suostumuksella annetut tiedot, kuvia ja henkilöjuttuja.

Elossa olevien henkilötietojen keräämistä säädellään henkilötietolailla. Tietosuojalain esityksen mukaan 13 vuotta täyttänyt lapsi saa itse päättää omien henkilötietojensa käsittelystä tietoyhteiskunnan palveluissa.

Sukukirjojen julkaisemista pidetään hyvänä ja arvostettavana kulttuuriryönä eikä henkilötietojen saattamista tällä tavalla julkisuuteen pidetä yleensä ongelmana. Ihmiset haluavat kuitenkin itse päättää siitä, mitä tietoja heistä sukujulkaisuissa esitetään. Minimitunnistetiedot ovat nimi ja syntymävuosi.

Perhetiedot

Lomake numero _____

Suvun jäsenen tiedot

Sukunimi _____ o.s. _____
Etunimet* _____ Arvo ja/tai ammatti _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Lähiosoite _____ Postiosoite _____
Puhelin _____ Sähköposti _____

Suvun jäsenen vanhemmat

Isän sukunimi _____ Isän etunimet* _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Arvo ja/tai ammatti _____
Äidin etunimet* _____ o.s. _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Arvo ja/tai ammatti _____ Avioliittovihk. aika ja paikka _____
 Avoliitto _____ Kihloissa _____ Rekisteröity parisuhde _____ Ero pvm _____

Suvun jäsenen puoliso (Mikäli suvun jäsen on ollut useamman kerran naimisissa, täytetään jokaisesta liitosta oma lomake.)

Etunimet* _____ Sukunimi / o.s. _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Arvo ja/tai ammatti _____ Avioliittovihk. aika ja paikka _____
 Avoliitto _____ Kihloissa _____ Rekisteröity parisuhde _____ Ero pvm _____
Isän sukunimi ja etunimet* _____ Arvo ja/tai ammatti _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Äidin etunimet* _____ o.s. _____
Syntymäaika ja -paikka _____ Kuolinaika ja -paikka _____
Arvo ja/tai ammatti _____ Avioliittovihk. aika ja paikka _____
Suvun jäsenen puolison muut avioliitot (nimi ja avioliittovuodet) _____

Suvun jäsenen lapset (sekä elossa olevat että kuolleet)

Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____
Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____
Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____
Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____
Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____
Nimi* _____ Syntymäaika ja -paikka _____
Lisätiedot _____

* puhuttelunimi alleviivataan

Annan _____ lle luvan julkaista tietoni sukututkimuksessaan.
sukuseuran ja/tai sukututkijan nimi

Allekirjoitus _____

Aika ja paikka _____

Lomakkeen kääntöpuolelle voit laittaa lisätietoja (esim. koulutus, työpaikat ja -tehtävät, asuinpaikkakunnat, harrastukset jne)

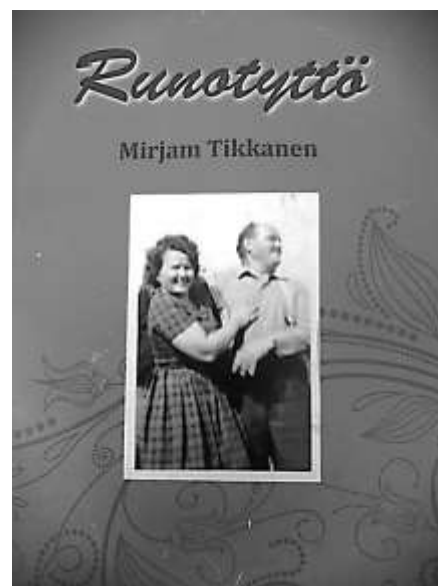
Suvussa tapahtuu:

Ajasta iäisyyteen:

Taimi Mirjam Tikkanen o.s. Vatanen
s. 21.3.1925 Ruskeala, k. 23.2.2021 Pertteli (Salo)

Mirjam Tikkasen runo:

Kun elämä maallisen voittaa
- Pois hän lähti ei kysynyt kukaan,
ottaako hän jonkun mukaan.
Niin kaunis on, minne matka vie.
Kotiin taivaan, se paras paikka on
meille elämän polkua kulkeville.
Siellä isä ja äiti koko suku odottaa.
Ilo ja valo elämän ties maallisen voittaa.
On poissa tuska, suru ja murhe,
niin pyhät arkut aukaisivat
taivaan portit meille jo
maailmassa eksyneille.
Elämän tuskaan väsyneille.
- Mirjam

Sukuseura onnittelee:

90 vuotta 23.5. 2021
Annikki Vatanen, Tuupovaara

Yhteystiedot

**Vatasten sukuseuran
puheenjohtaja:**
Kyösti Vatanen
Sortavalankatu 4a B 39
80200 Joensuu
puh 0500 234815
vatanenk@gmail.com

**Sukuseuran varapuheen-
johtaja ja sukututkimus:**
Anneli Saarinen
Kauratie 32
21610 Kirjala
puh 050 3651402
m.annelisaarinen@gmail.com

Sihteeri:
Matti Koponen
Pekkalankatu 28
83500 Outokumpu
puh 040 5690491
matteus.koponen@gmail.com

Sukututkimus:
Jukka Hirvonen
Rautionkatu 21 C 19
55910 Imatra
puh 050 4636710
hirvoju2@gmail.com

Anja Saura
Mäntytie 21 B 19
00270 Helsinki
puh 040 7313719
anja.saura@gmail.com

Elsa Kaipio
Vanha Littoistentie 10 b 9
20660 Littoinen
puh 040 7667014
kaipiot@luukku.com

Tuula Kinnunen
Vanha Turuntie 2 H
02710 Espoo
puh 050 3261906
tuuliss@kolumbus.fi

12.8.2008 Sirkka, Anja (Anja otti kuvan) ja Aino kävivät Kyöstin ja Marjatan luona Uskalissa suunnittelemassa serkkutapaamista Uskalin ukki -100 vuotta syntymästä. Kyösti oli sitä mieltä, että silloin perustetaan Vatasten sukuseura.

Kyösti Kuopion sukujuhlissa 2018.

To 6.7.81 "opetuskuljettajana" koska koneapulainen ajamassa Myllysulun kohdalla porkkanajunassa SI – Par välillä.

Aviomies korjaa vaimon kenkien kiiltoa, kun hän on lähdössä ulos. Kuvattu Savonlinnassa ja silloin, kun selkä vielä taipui.

<<<<< Sisarukset Savonlinnassa:
Kyösti, Ritva, Raija, Matti ja Reijo.

Lisää kuvia Kyöstin ja Marjatan perhealbumista sukujuhlissa

Kyösti Vuokatissa kesällä -80 kanoottiretkellä Mervi-tyttären kanssa.

Tästä kanoottiretkestä Kyöstillä olisi paljonkin kerrottavaa: retki ei mennyt lähellekään alkuperäisen suunnitelman mukaan.

Pöytäsomisteita Kyöstin 70-vuotisjuhlassa.

Kuva: Aino Kurvinen

Marjatta ja Kyösti huhtikuussa 2013.